

Serbia. Управа државне статистике,
= Државопис Србије.

ДРЖАВОПИСЪ СРБИЈЕ.

(STATISTIQUE DE LA SERBIE.)

I. СВЕСКА.

Изъ ЕКОНОМНО-СТАТИСТИЧНОГЪ ОДЪЛЕНА МИНИСТЕРСТВА ФИНАНСІА.

У БЮГРАДУ,

У КНЯЖЕСКО-СРБСКОЙ ПЕЧАТНИ

1863.

тељи нестали, крчевине су остале и ове у собственостъ узети врло в мало жертвѣй стаяло. Као што в горе речено, чачанско в окружіе капиталъ людства найслабѣе крозь 25 година множило, едва са 1.12% годишнѣ, докле в пожаревачко за помечуто време готово двоинномъ више у людству привређивало, т. е. по 2.02% годишнѣ. Међу тимъ овай ће се появъ много лакше истолковати моћи, кадъ се зна, да в чачанско окружіе у почетку рата за слободу 108 села имало, пожаревачко пакъ 350, надъ пакъ наше отечество у слѣдъ заключеногъ мира благовати поче, нађе се послѣ 16 година т. е. у 1820. лѣту у ономъ окружію готово старыи брой села 106, докле в онъ у пожаревачкомъ готово на половиу сведень, т. е. не беше више одъ 184 села. Подобни резултати повторише се и у осталимъ окружіама.

По народности жительство Србіе дѣлећи добиваю се само три главне части: Срби, Власи и Цыгани. Одъ своіу други народностѣй данасъ у Србіи врло мало заступника има, ни една ніе донста одъ 2000 глава яча. Штета што доякошнѣ пописи никада и народностъ у виду имали нису, ков се само околности приписати мора, што су они поглавито за предметъ фишканалне интересе а не оне добре администраціе имали.

Међутимъ съ пописомъ одъ год. 1850 снимлѣна су и она мѣста у коима Власи чисто или помѣшано са Србима живе и то тако, да се приближно, — са найвыше 5% погрѣшке, — назначити мож: колико у коме краю и Власа у Србіи живи. Познаюћий тада као влашка означена мѣста као и размѣръ жительство у онимъ коя су мѣшовита, ставлямо у слѣдующемъ броеве изнаѣене у год. 1850. и 1859.

ЧИСЛО ЖИТЕЛЯ ПО НАРОДНОСТИ.

ГОДИНЕ.	ВЛАА.	СРБА и до 3000 душа други	СУПА.
1850	104.343	828.999	933.342
1859	122.857	953.619	1,076.476

По овимъ бровима судећи има у Србіи на шесть Срба по еданъ Вла, съ томъ разликомъ, што се последнѣи яче множе, ерѣ они су крозь последнѣи деветъ година на еданъ миліонъ 18.100 душа годишнѣгъ вишка имали, докле овай кодъ Срба више одъ 15.500 износио ніе. Притомъ важе ова отношеня само за читава села и природный вишакъ, а колико се одъ чисты Срба повлашило изучивши влашкѣи а забывивши у сномъ веку свой матернѣи языкъ, и обратно колико в Власа посрблѣно, положны података за статистику народностѣй немамо, ков бы у саданѣиъ вѣку одъ велике државне занимливости было.

Власи у Србіи стануюћи живе найвише на банатској, влашкѣи и бугарској границы, во една нѣина часть доукла се и у утробу нѣну, и у саму Ресаву, и найудалѣнѣе имѣ в мѣсто обитаваня село Србска са едномъ четвртиномъ Власа близу Мораве и вароши Ђупріе.

У слѣдуюћа четири окружіа живе Власи са Србима измѣшани:

ЧИСЛО ЖИТЕЛЯ У ГОДНИ 1859.

ОКРУЖІЕ.	СРБА.	ВЛАА.	ВЛАА %.
Крайнско	20.304	42.607	68
Црпоречко	22.658	24.232	52
Пожаревачко	74.969	47.690	39
Ђупрѣиско	41.852	8.064	16
Свега	159.783	122.593	14

Осимъ тога има Влаа и у смедеревскомъ округу у предѣлу између ушћа Мораве и отоке Бзаве поглавито у селу Куличу и то свега 264 душе, тако да у поменутихъ предѣлима на 160.000 Срба 123.000 Влаа долази, пакъ кадъ у Куприйскомъ округу саму Ресаву у рачунъ узмемо, у којој Влаа има, то онда у мѣстима гдѣ Власи у Србији живе има исто толико и Срба, дакле они не-обитавају чистъ предѣлъ но заеднички са Србима.

Као што е горе речено Цыгани су сви само у год. 1847. пописивани, а одъ то доба до сада никако. Одъ њихъ су се за последнѣ време текъ они христіанске вѣре намножити могли, еръ мухамеданци не могу се множити, а осимъ тога изселили су се лане одъ њихъ съ Турцима заедно најманѣ до 1000 душа. Потому Цыгана сада едва да више одъ 15.000 душа има, а толико ий беше и у пописној 1847. години.

Изъ наши пописны кнѣга неможе се знати ни колико жителя по занимању у земљи има, кое е врло важанѣ живаль за народно привредно испитиванѣ. Но да бы и по овомъ предмѣту нужне елемента получили, извели смо сва она мѣста обитавања у којима највише само половина жителя у земљоделској радњи свое ухлѣбїе набавля и ова су мѣста у правомъ смислу вароши, кой жители поглавито у занатима свое издржаванѣ трговини и личнимъ услугама получавају.

ЧИСЛО ЖИТЕЛЯ ПО ВАРОШИМА У ГОД. 1859.

БРОЙ.	ВАРОШЬ.	БРАКОВА.	МУЖ КИ	ЖЕНСКИ.	СКУПА.	УМНОЖ. ЛЮДСТ.	
						ГОДИНЕ.	ОДЪ Г. 1834—1859.
1.	Алексицацъ	647	1.542	1.474	3 016	1834 810	2.206
2.	Бѣоградъ	3.156	11 698	7.162	18.860	7.033	11.827
3.	Баня	250	606	572	1.178	388	790
4.	Баточина	143	382	340	722	383	339
5.	Валѣво	386	992	873	1.865	893	972
6.	Градиште	490	1.178	998	2.176	1 330	846
7.	Зайчаръ	650	1.438	1.416	2 854	1.439	1.415
8.	Иванѣица	152	364	372	736	119	617
9.	Карановацъ	327	802	707	1.509	1.022	487
10.	Кладово	299	722	637	1.359	706	653
11.	Княжевацъ	487	1.192	1.191	2 383	869	1.514
12.	Крагуевацъ	732	2.381	1.583	3.964	2.235	1.729
13.	Крушевацъ	671	1.424	1.133	2.557	1.163	1.394
14.	Крупанъ	91	229	207	436	129	307
15.	Лозница	325	801	807	1.608	431	1.177
16.	Лѣшница	181	445	417	862	199	663
17.	Майданпекъ	135	306	252	558	—	—
18.	Милановацъ Д.	280	681	615	1.296	705	591
19.	Милановацъ Г.	130	383	256	639	130	509
20.	Митровица	39	94	90	184	158	26
21.	Нѣготина	652	1.861	1.522	3.383	2.100	1.283
22.	Обреновацъ	128	306	253	559	335	224
23.	Паланка	283	718	569	1.287	573	714
24.	Параћинъ	700	1.685	1.578	3.263	1.769	1.494